

Bratislava, 16.12.2009

Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy, Bratislava
Regionálne pracovisko Banská Bystrica

ČMS – Pôda

Aktuálny stav a problémy realizácie

Jozef Kobza
j.kobza@vupop.sk

Cieľový stav:

Poznanie najaktuálnejšieho stavu našich pôd, ako aj sledovanie tých vlastností pôd, ktoré sú rozhodujúce tak z hľadiska produkčných, ako aj mimoprodukčných (ekologických) funkcií pôd

V zmysle návrhu EK pre monitoring pôd hodnotenie navrhovaných parametrov podľa konkrétnych ohrození (foriem degradácie pôdy): kontaminácia pôdy, salinizácia a sodifikácia, úbytok pôdnej organickej hmoty, kompakcia a erózia pôd

Systematické sledovanie a vyhodnocovanie pôdnych premenných vo vzťahu k ich zmenám v kvalite, ako aj ochrane pôdy na základe doporučených analytických metód EK a pre zabezpečenie environmentálnej kontroly

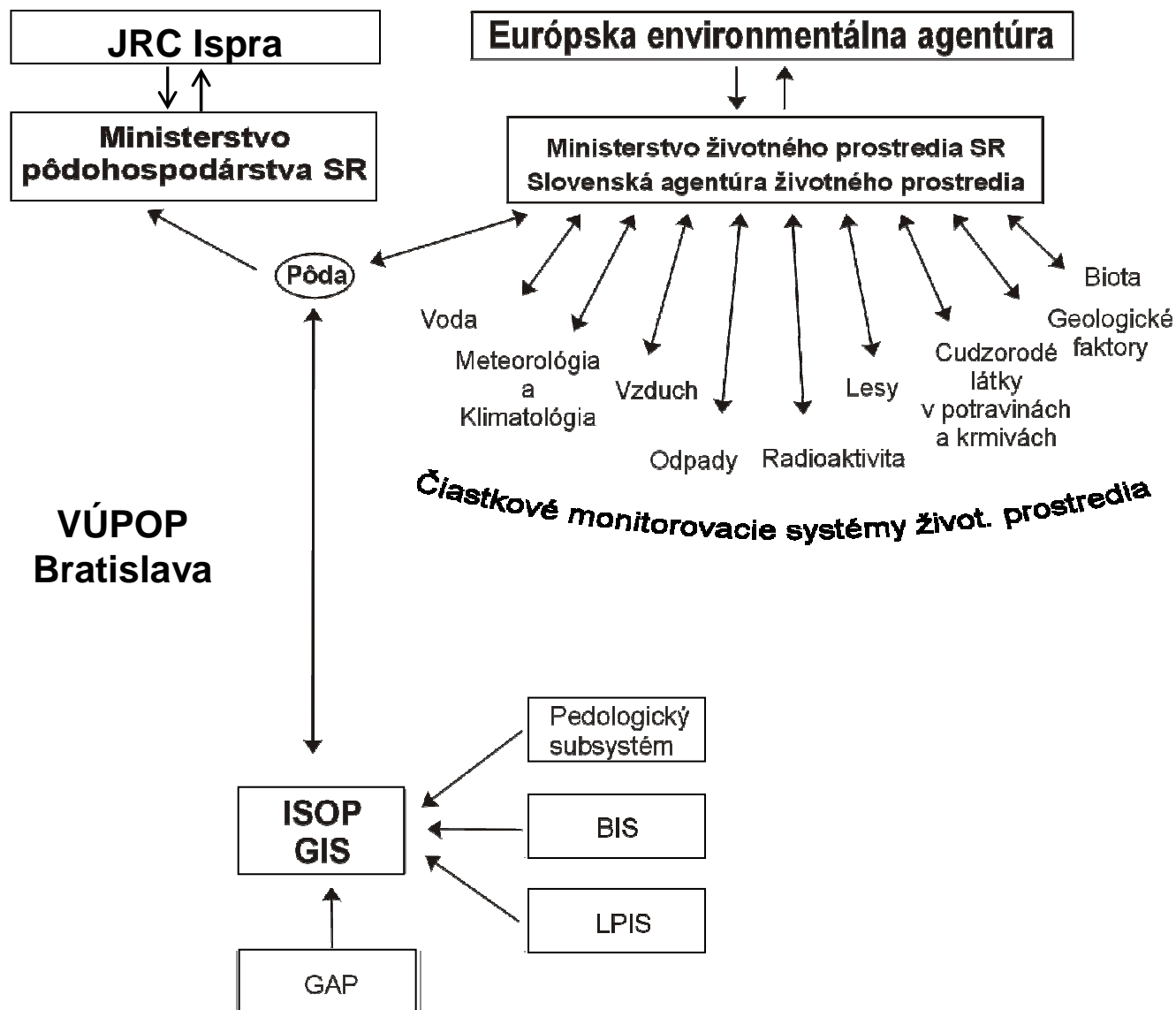
To predpokladá:

poskytovanie služieb a informácií pre:

- **decíznu sféru**
- **v rezortoch a odvetviach národného hospodárstva**
- **širokú odbornú verejnosť**
- **d'alší rozvoj vedných disciplín so zameraním na pôdu a životné prostredie**
- **výchovu mladej generácie na univerzitách environmentálneho zamerania**

riešenie danej problematiky ako integrálnej súčasti celkového ISM ŽP

Schéma toku informácií ČMS-P v rámci SR a EÚ

Prepojenie databázy ČMS-P s ďalšími vrstvami informačného systému pôd

Predstava o spôsobe rozvoja IS ČMS-P

1. Úloha vecných garantov na MP SR

- odborná a vecná zabezpečenosť realizácie (návrh na zabezpečenie účasti týchto garantov z rôznych participujúcich rezortov na koordinačných poradách monitoringu ŽP)

2. Úloha garantov v organizáciách

- koordinovanie a realizácia prác v zmysle koncepcie aktualizovaných projektov, ako aj vykonávacieho plánu pre konkrétny rok (v rámci VÚPOP Bratislava ide o výskumnú účelovú činnosť)

Jedná sa o:

- terénne práce
- analytické práce
- vyhodnocovacie práce
- tvorba a aktualizácia databázy a IS ČMS-P

3. Možnosti využívania iných zdrojov na rozvoj ČMS-P ako príspevku zo štátneho rozpočtu (zatiaľ nulové)

Problémy, ktoré bránia rozvoju ČMS-P

Znižujúci sa objem finančných prostriedkov na realizáciu (aj v priebehu roka)

Vedieť odpovedať na aktuálne problémy, ktoré prináša doba (napr. sledovať zmeny a vývoj vlastností pôd, ktoré sú využívané na pestovanie energetických plodín, problematika spustnutých pôd a pod.)

Možné dôsledky, keď tieto problémy nebudú vyriešené

narušenie funkčnosti a integrity celého IS MŽP

ohrozenie plnenia reportingu informácií a dát v rámci IS MŽP, ako aj prerušenie, resp. strata kontinuity doteraz permanentného monitorovania dôležitých parametrov pôdy (nielen kvantitatívnych, ale aj kvalitatívnych), a tým aj aktuálneho a objektívneho informovania verejnosti

ohrozenie plnenia reportingu informácií a dát v rámci medzinárodných dohôd (najmä vo vzťahu k EÚ) a príp. i postihy vyplývajúce z týchto dohôd

Návrh opatrení

1. Vecné riešenie problémov a foriem ďalšieho rozvoja:

- **snaha o racionalizáciu a zefektívnenie doterajšej činnosti** (napr. pri niektorých veľmi pozvoľne sa meniacich parametroch predĺženie monitorovacích cyklov, príp. ich sledovanie len v ornici, obmedziť sa len na doporučené parametre monitorovania EK a pod., **dôraz na aktuálne problémy a ich monitorovanie**)

2. Finančné riešenie problémov a formy ďalšieho financovania

- rozhodujúcimi v budúcnosti zostane zrejme štátny príspevok (celoslovenské sledovanie dôležitých premenných, kvalita a vývoj pôd ako jedného z najdôležitejších prírodných zdrojov by mali byť aj v budúcnosti v záujme štátu)

3. Ekonomická analýza existujúcej prevádzky ČMS-P

- realizácia pokračuje na VÚPOP Bratislava ako výskumná-účelová činnosť, kde je k dispozícii aj ekonomická analýza prevádzky v danom roku

4. Odôvodnenie, kvantifikácia a spôsob kontroly účelovosti vynakladaných financií

- spôsob kontroly prebieha podobne, ako aj pri ostatných výskumných účelových úlohách realizovaných pri VÚPOP Bratislava

Najnovšie publikácie dotýkajúce sa aktuálneho stavu a vývoja pôd s dopadom na ich ochranu a ďalšie využívanie

Kobza, J. a kol. (2005): Návrh regulačných pôdoochranných opatrení z výsledkov monitoringu pôd SR (ako podklad k účinnosti Zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy) VÚPOP Bratislava, 2005, 24 s. ISBN 80-89128-21-1.

Kobza, J. a kol. (2007): Kritériá pre identifikáciu rizikových oblastí kontaminácie poľnohospodárskych pôd a metodické postupy ich hodnotenia. VÚPOP Bratislava, 2007, 40 s. ISBN 978-80-89128-35-8.

Kobza, J., Gáborík, Š, (2008): Súčasný stav a vývoj obsahu makro-a mikroelementov v poľnohospodárskych pôdach Slovenska. VUPOP Bratislava, 2008, 58 s. ISBN 978-80-89128-47-1.

Kobza, J. a kol. (2009): Komplexné zhodnotenie aktuálneho stavu senzitivneho územia Žiarskej kotliny s dopadom na riešenie pôdoochranných opatrení. VÚPOP Bratislava, 2009, 86 s. ISBN 978-80-89128-53-2.

Kobza, J. a kol. (2009): Monitoring pôd SR. Aktuálny stav a vývoj monitorovaných pôd ako podklad k ich ochrane a ďalšiemu využívaniu. (Výsledky Čiastkového monitorovacieho systému – Pôda za obdobie 2002-2006 (3. cyklus). VÚPOP Bratislava, 2009, 200 s. ISBN 978-80-89128-54-9.

Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy

Gagarinova 10, 827 13 Bratislava, Slovenská Republika Tel.: +421/2/434 20 866
Fax: +421/2/43 295 487 E-mail: sci@vupu.sk Internet: www.vupu.sk

Ďakujem za pozornosť

